

Motion till riksdagen 2010/11:Sf338

av **Andreas Carlson och Annika Eclund (KD)**

Asylsökande barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga kommuner ska vara skyldiga att ta emot ensamkommande barn och ungdomar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en god man ska förordnas inom 24 timmar efter barnets eller ungdomens ankomst.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell kampanj för att rekrytera fler familjehem och gode män.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de rutiner som utförs vid familjehemsplacering även ska tillämpas när ensamkommande barn "privatplaceras".
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn som omhändertagits enligt LVU inte ska utvisas från Sverige, såvida det inte finns en lämplig vårdnadshavare i hemlandet.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 2 hänvisat till CU.

² Yrkande 3 hänvisat till SoU.

Inledning

Under 2009 sökte drygt 6 000 barn asyl i Sverige antingen som ensamkommande eller tillsammans med sin familj. Den utsatthet som asylsökande barn befinner sig i kräver att såväl deras rättigheter som deras behov särskilt uppmärksammas i asylprocessen. Det är inte alltid fallet i dag. Fortfarande överskrids handläggningstiderna, ensamma barn utvisas och i många avslagsbeslut saknas ett barnperspektiv. Hur barnen behandlas och vilken ställning de ges säger mycket om vad som anses viktigt och betydelsefullt i samhället.

På de ensamma barnens sida

Barn och unga som tvingas lämna sin familj och sitt hem genomgår ett stort trauma. Många har dessutom upplevt svårigheter före och under flykten. Ovissheten samt oron för anhöriga i hemlandet utgör en svår psykisk press när barnet väl är i Sverige. Under 2009 sökte 2 250 ensamkommande barn asyl i Sverige och under 2010 beräknas drygt 3 000 barn söka asyl. En avsevärd ökning har alltså skett de senaste två åren. De flesta av dessa barn kommer från länder från vilka det även i övrigt kommer många asylsökande till Sverige. Flertalet är pojkar i åldern 16–17 år. Under det senaste halvåret har dock en större del av de ensamkommande barnen och ungdomarna varit mycket yngre.

Mottagande av ensamkommande barn och ungdomar

De flesta ensamkommande barn och ungdomar får i dag ett tillfälligt boende i en ankomstkommun och i väntan på ett mer permanent boende. Så snart som möjligt efter ankomsten ska Migrationsverket anvisa barnet till en kommun som svarar för boende och omsorg under asylprövningen. Bristen på dessa mer permanenta platser är stort och akut. Det saknas 800–1 000 platser bara för dem som i dag väntar i ankomstkommunerna och för dem som väntas komma den närmaste tiden. Flera försök har gjorts från Migrationsverkets och regeringens sida för att få fler kommuner att ta emot barn och ungdomar. En särskild koordinator med uppgift att se över lösningar för kommuners mottagande av ensamkommande barn och ungdomar har tillsatts. Koordinatören har presenterat en rapport som innehåller flera förslag till förbättringar av mottagandet.

Problemet med att så många barn och ungdomar finns i tillfälliga boenden är flera förutom det uppenbara att de riskerar att försvinna utan att man med säkerhet vet vad som hänt med dem. Detta har pågått under många år. Vissa av dessa barn riskerar att hamna i händerna på personer som utnyttjar dem i prostitution, tvångsarbete eller brottslighet. Det är därför mycket viktigt att myndigheterna informerar ensamkommande barn och ungdomar om faran med att lämna boenden. Enligt FN:s konvention om barns rättigheter har

Fel! Okänt namn på

ensamkommande flyktingbarn rätt till samma skydd som andra barn i Sverige. När svenska barn far illa griper sociala myndigheter in omedelbart – samma dag om det behövs. När svenska barn försvinner spårlöst organiseras skullgångskedjor samma dag. Dessa höga skyddskrav gäller idag inte för flyktingbarnen. FN:s barnrättskommitté har också kritiserat Sverige när det gäller det stora antalet ensamkommande barn som försvinner.

Vi anser att barn som kommer ensamma behöver få snabbt och säkert boende i Sverige. Därför vill vi ha en lagstiftning som ålägger kommunerna att ta emot ensamkommande barn och ungdomar.

God man inom 24 timmar

Den lagstiftning som innebär att ensamkommande flyktingbarn får en god man med ett vårdnadsansvar är viktig för att stärka skyddet för dessa barn. I dag tar det dock alltför lång tid från det att barnet anländer till att en god man förordnas. Orsaken till detta är huvudsakligen bristen på gode män. Vi vill att en god man förordnas inom 24 timmar efter barnets ankomst. På så sätt kan vi bl.a. minska risken att barn eller ungdomar försvinner. Därför föreslår vi att rekryteringen av gode män intensifieras bland annat genom en nationell kampanj. Vi stöder även förslaget från regeringens koordinator för ensamkommande barn om att utvidga det projekt som Röda Korset med flera drivit för att utbilda gode män för ensamkommande barn och ungdomar.

Familjehemsplacering av ensamkommande barn

Kristdemokraterna har länge krävt att kommunernas socialtjänst ska ha ett tydligt ansvar för de ensamkommande barnen redan vid ankomsten och att det bör ges möjlighet till särskild kompetensutveckling för berörd personal. Barnen måste få bästa möjliga omhändertagande i form av boende och särskilt stöd. Migrationsverket ska endast ansvara för utredning av asylansökan och anvisande av kommun som ska ansvara för barnen. Kommunen ska därefter ansvara för utredning och åtgärder enligt socialtjänstlagen och anordna boende för barnen. Vi anser att socialtjänsten på ett mycket tidigt stadium bör ta ställning till om barnet bör ges en familjehemsplacering. Antalet familjehem är i dag alltför litet, enligt många kommuner. Vi anser därför att fler familjehem med beredskap att ta hand om flyktingbarn bör rekryteras och utbildas. För att öka antalet familjehem bör en nationell kampanj genomföras.

Under 2009 var 48 procent av de ensamkommande barnen och ungdomarna ”privatplacerade”. Enligt Rädda Barnen är det personer som barnen eller ungdomarna har uppgett att de känner. I många fall har inte socialtjänsten först utrett om det är ett bra ställe för barnet att bo på om familjen verkligen vill och kan ta hand om barnet eller om det ens är fråga om släktingar. Här bör socialtjänsten, liksom vid annan familjehemsplacering, alltid utföra samma rutin innan ”privatplacering” sker.

Asylsökande barn som omhändertas

De senaste åren har det förekommit fall där barn till asylsökande familjer av olika orsaker har omhändertagits. Oavsett orsaken till att barnet omhändertagits uppstår det ett problem när familjen får ett utvisningsbeslut. Barnen ska plötsligt utvisas tillsammans med föräldrarna som tidigare bedömts inte kunna eller inte ansetts lämpade att ta hand om barnet. I andra fall utvisas barnen helt ensamma. Fråga uppstår således om vem som har ansvaret för detta barns välbefinnande när utvisning sker. Genom propositionen om svensk migrationspolitik i globalt perspektiv genomfördes en förändring i lagen om vård av unga som innebär att utlänningslagen alltid går före lagen om vård av unga (LVU). Utvärderingsutredningen som har haft till uppgift att se över den nya lagstiftningen har inte föreslagit några ändringar avseende dessa barn. Vi anser att barn som omhändertagits enligt LVU inte ska utvisas från Sverige, såvida det inte finns en lämplig vårdnadshavare i hemlandet. Denna regel ska dock endast gälla i de fall då omhändertagandet skett för att vårdnadshavaren ansetts olämplig, inte i de fall då barnet eller ungdomen själv är orsaken till omhändertagandet. Denna fråga bör utredas skyndsamt. I avvaktan på en ändrad lagstiftning bör verkställigheten av alla avvisnings- och utvisningsbeslut där tvångsomhändertagna barn som saknar lämplig vårdnadshavare inhiberas.

Stockholm den 27 oktober 2010

Andreas Carlson (KD)

Annika Eclund (KD)